

نورۇل يوردى

نۇركا دىيارىنىڭ ئاسراڧىيىتى بولۇپ كۆچمە

جلد : 2 — 22

تەشرىپىن اول 1928
اۋنىدىنچى سەنە

صاى : 10 — 204

کورەش اولدقلاری حالده رنکلرندن و صاغلامقلرندن
بر ذره غائب ایتمەشلردر . باخصوص سلجوق
معماریسندە اسکی یازیلرله وجوده کتیرلش اولان
یازیل فریزلر برر خارقه صنعتدر .

عثمانلی تورک دورنده ایسه چینی صنعتی پک
یوکک بر درجه یه واصل اولمدر . تورک اورنومالریک
اک کوزلاری چینی طوغله لر، اوزرینه ده موقیتله
ایشله نمدر . باخصوص بوچیلرله رنک اتخاندەده
یوکک بر اصابت صنعتکارانه واردر . رنکر
آراسندەکی بدیی امتزاج شایان تقدیر و حیرت
بر حالده در .

بروسه ، ازنیق دورینه عائد چینی صنعتندە
سکز و آلتی کوشه چیلر دیوار لامبرسی اولق
اوزردە قوللانیمشدر . دیوارلرک زمینه یاقین اولان
اقسامنک تخریب ایدلەمسی ایچون بر جاره اوله رق
بوکونک معماریسندەده اهمیتله نظر دفته آلتان
لامبرلرک اک تمیزی شهبه سزدرک چینی لامبرلردر .
اسکی سرائلریمزدە ، جامعلرک حنکاردارلرندە ،
دیوار بانولری اوله رق قوللانیلان چیلرله تورک
سطح تزیناتنک اک قیمتلی اورنکلریدر .

چینی صنعتی تدقیق ایدەرکن بو یوکک صنعتک
محویت برنجی سبب اوله رق تعصبی کورسورز .
تورک صنعتک بر انجیسی اولان یشیل جامک کوزل
چیلرلی برشیخ الاسلامک تعصب وغدرینه اوغرایه رق
اوزرلری صیوانمش و تخریب ایدلشدر . بوکا سبب
جامک قارا کتابلرندە مدح و ثنا ایدیلن جتته بکزمەسی
ایمش . بناء علیہ جتتک بر آشی اولان بر بناتک
انشاسی ده بر کنه عظیم ایمش . حتی جامک ایک
سد اوزرینه اولان پلاتنی ده ده کیشدیرمک ایجاب
ایمش . تعصبله کورلەشن کوزلر ایکنجی سدک
خالیرینی طویللامدن اوزرینی طوبراقله اورنشلر .
یشیل جامک قیمتدار فسقیلی حوضی و کوزل
خالی پارچهلری عصرلردن سوکره طوبراقلر آلتندن
چیقارلشدر .

محمدالجنونک ، بو یوکک صنعتکارک قیمتدار
چیلرلی پس بوالرله اورتولش ، ثولدرلک ایستەمش .

اسکی تورک صنعتلریک بر چوغنک بدیی
قیمتلی ده واردر . اسکی چینی صنعتی ده تورک
صنایع نفهسه سنک قیمتدار بر تورکی در .

اسکی دورلرده چینی هم انشائی همده تزینی
اولارق قوللانیمشدی . سلجوق معماریسک آثار
وآبداتندە صیرلی طوغله لرله انشآت یاپلشم ، اولدینی
کبی روسه ، ازنیق دورینه عائد مبانیه ده چینی
استیلاقیتلر ، باشقلر ، دوه بونی کرلر انشآت
وتزیناتک مهم برر رکنی اوله رق تطبیق وانشا
اولونمشر .

تورک چینیجیلکنی باشلیجه ایی قسمة آیره بیلیرز .
بونلردن بریسی موزائیق چیلر ، دیکری ده اشکال
مختلفه ده قابلامه اوله رق قوللانیلان سطح چیلریدر .
تورک معماری و صنعت تزینیه سندە چینیک
مقصد استعمالی ایی نقطه نظرندن دقیق ایدە بیلیرز .
بریسی ، بناتک جبهه سندە بر آهنگ الوان وجوده
کتیره رک جبهه یی یکنسق برحاله قویارق کوزلکینی
تأمین ، دیکری ایسه آقسام انشائیه نک اک زیاده
اهیتی حائز اولان قسمنده بدیی بر زنکیلک تأمین
ایدرک نظرلری اورایه توجیه ایتدیرمسی . معماریمزدەکی
چینی محرابلر بونک اک کوزل بر مثالیدر . غایت
ساده بر دیوار سطحندە الماس کی پارلایان رنکارنک
بر چینی محراب طبعیدرک بوتون نظرلری کندیسنه
جذب ایدەر .

معماریده رنکک بویوک بر اهمیت و قیمتی واردر .
رنک اعصاب اوزرندە مهم تأثیرلر یابان بر قوتدر .
داخلی معماری ده دوز بیاض بویوک سطحلر و بونلر
واسطه سیله انعکاس ایدن قوتلی بیاض رنکار بعضاً
بر اثر معماریک قیمتنی تنقیص ایدە بیلیر . حالبوکه
اسکی اثرلریمزدە رنکلی جاملرله یاپیلان آلتی نچره لر،
دیوارلرده لامبری اولارق قوللانیلان فروزه رنک
چیلرلی بنایه مهم بر اصالت معماریه ویره ن اک قوتلی
مؤثرلردر . سلجوقلر زمانندە سطح تزیناتندە
قوللانیلان چیلر بویوک بر قیمت اعمالیه یی حائزدر .
صیرلینی چلیک قلمک چیزه میه جکی بر صلابتده چیلر
اعمال ایدلشدر . بونلر عصرلرک بوتون تخریباتی

تۈرك چىنچىلىكىنىڭ نەقىس بىر پارچەسى

[مەملىكەت ھۆكۈمەت تەرىپىدىن قوللىنىلىدىغان : ئىقتىسادىي مەبلەغىلەر]

[« تۈرك مەملىكىتىدە چىنچىلىك » مەبلەغىسىنىڭ ئىسمى]

اوزمانك تعصبى كندى ايسته كي اولان عبادتى بيله
مزين تميز يرلرده دكل، برمناره بكنه ين داملر آلتنده
پايديرمى ايسته مش . تعصب بر طرفدن بو اثرلرى
سيلر، محو ايده ركن، باروق دورى بر خسته لق كې
تورك معماريسنك دامارينه كيرمش ، اون طقوزنجى
عصر قيمتى آلتونده ، يالديزده بولمش . بو صورته
چينى صنعتى ده، صنعتكارلرى ده اونودولمش ، محو
اولشدر .

صوك زمانلرده يكيدين باشلايان بو كوزده
صنعتزده مهم بر وارق كوستريله مه مشدر . چوككه
صنعت صنعتكار ايستر . آوروپانك وازولرني تقليد
ايتك وبوكا مائل سفسطه لر صنعت آراسنه كيره رسه

طبيعيدر كه او صنعت حقيقى و مى قيمتى غائب ايدر .
آوروپانك و بوتون مدنى دنسانك تورك چينيلرينه
اهميت و برمسى بو چينيلرك كنديلرينه مخصوص
رنك و شكللرى يعنى مى بناكلرى ايچين در . بناء عليه
بو كونك دوشونجه سنه نظر آده كرك معمارينه
و كركه صنعت تزيينه ده اك قوتلى بر قسم اوله بيله جك
اولان تورك چينيجيكك ماضيده كي درجه سنه
يوكسه لمسى بدىي احتياجلرغز آراسنده مهم بر موقع
طوتقمده در .

ماضيده كي حرث و صنايعمرك بو قيمتى ثورنكلرى
توركك صنايع نفيسه ساحه سنده كي قدرت و قابليتنه
قيمتلى بر شاهددر .

